

Priznanja Oddelka za geografijo, FF UL, 2016

Oddelek za geografijo vsako leto na svojem tradicionalnem prednovolentnem srečanju (čajanki) podeli priznanja za najboljša študentska dela. Dela predlagajo mentorice in mentorji. Mednje se uvrščajo izjemne seminarske in zaključne seminarske naloge, magistrska in diplomska dela, projektne naloge in samostojna poročila, ki vsa dosegajo nadpovprečno raven.

Oddelčno priznanje avtomatično prejmejo tudi vsa tista dela, ki so bila nominirana za Prešernove nagrade, pa jih žal niso prejela. Število podeljenih priznanj Oddelka za geografijo, FF UL vsako leto variira, a se giblje med 5 in 8.

V veselem in sproščenem vzdušju lanske čajanke je predstojnik Oddelka za geografijo F UL, dr. Darko Ogrin podelil kar 9 priznanj in sicer: Tamari Klar, Tini Krošelj, Gašperju Cerarju, Boštjanu Kopu, Mateji Prinčič, Mariji Kurent, Simonu Zakovšku, Petru Žnidaršiču in Juriju Krajčiču.

V nadaljevanju sledijo kratke utemeljitve za posamezna priznanja.

Tamara Klar, diplomsko delo:

PREUČEVANJE VPLIVA METODOLOGIJE ZAJEMA DEJANSKE RABE ZEMLJIŠČ NA SPREMINJANJE POVRŠIN VRSTE RABE ZEMLJIŠČ MED LETOMA 2002 IN 2016 V SLOVENIJI

Za doslej najobsežnejši, podroben, sistematičen, temeljit in kritičen analitičen pregled spreminjanja metodologije in površin vrst pokrovnosti in rabe tal v Sloveniji od nastanka zbirke

RABA Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano do danes. Torej je opravila analizo geoinformacijskega vira, ki sodi med najbolj široko uporabljane tudi v slovenski geografiji in s tem omogočila, da v bodoče ne ponavljamo že storjenih napak, ki so izvirale iz nekritične uporabe tega vira za ugotavljanje procesov spreminjanja nekaterih vrst pokrovnosti oziroma rabe tal, zlasti pred letom 2006.

Mentor: Marko Krevs

Tina Krošelj, magistrsko delo:

POSKUS UPORABE LiDARskih PODATKOV ZA OPREDELJEVANJE OBMOČIJ V ZARAŠČANJU

Za pogumen metodološki spopad s še nestrtim meddisciplinarnim orehom – objektivno empirično opredelitvijo območij v zaraščanju. Izdelani postopek, ki ga je mogoče avtomatizirati, morda še ne bo neposredno uporabljen za opredeljevanje območij v zaraščanju v državnih zbirkah prostorskih podatkov.

Izdelane študije primerov na območjih iz različnih pokrajinskih tipov v Sloveniji pa nazorno kažejo vsaj dvoje: 1. da se bodo bodoči postopki za opredeljevanje zemljišč v zaraščanju morali prilagajati različnim pokrajina in razlikam v naravnem in kulturnem rastju, ter 2. da bo potreben razmislek o bolj kakovostni, objektivni opredelitvi kategorije zemljišč v zaraščanju tudi v zbirki RABA Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Mentor: Marko Krevs

Gašper Cerar, diplomsko delo: SAMODEJNO IZDELOVANJE KART GOSTOTE VEGETACIJE S POMOČJO LiDAR-SKEGA SNEMANJA ZA POTREBE ORIENTACIJSKEGA TEKA

Orientacijska karta je tematska karta, ki zelo podrobno prikazuje nekatere izbrane elemente pokrajine (npr. tudi najmanjše mikro-reliefne oblike). Pomemben element orientacijske karte je tudi prehodnost površja, ki jo določajo posebni reliefni objekti in predvsem gostota vegetacije. V diplomskem delu je Gašper Cerar skušal samodejno izdelati čim bolj ustrezne karte gostote vegetacije za potrebe orientacijskega teka.

Lastno serijo kart vegetacije je izdelal s pomočjo LiDARskih podatkov, na izbranem območju že obstoječe orientacijske karte Kazlje-Tomaj, ki je služila za primerjavo kvalitete postopka. Z nastavitvami posameznih parametrov v odprtokodnem programu Kartta-pullautin je skušali vplivati na končen prikaz gostote vegetacije, da bi se ta čim bolj ujema s prikazom gostote vegetacije na terensko izdelani že omejeni obstoječi karti. Najustreznejše nastavitve parametrov je nato uporabil še na drugih območjih in s tem preveril, uporabnost na različnih območjih.

Gašper je na koncu prišel do povsem praktičnih in predvsem uporabnih ugotovitev, da je samodejno generirana karta gostote vegetacije s pomočjo podatkov LiDAR-skega snemanja zelo dobra osnova za izdelavo orientacijskih kart, saj pripomore k njihovi učinkovitejši in hitrejši izdelavi. Diplomsko delo odlikuje ogromna količina vloženega dela ter predvsem kon-

kretna uporaba geografskega znanja in samih rezultatov za povsem praktičen namen.

Mentorja: Blaž Repe, somentor Dušan Petrovič (FGG UL)

Boštjan Kop, magistrsko delo:
MODELIRANJE RAZŠIRJENOSTI GOZDNEGA KLOPA (*Ixodes ricinus*) NA OBMOČJU UPRAVNE ENOTE RUŠE S POMOČJO GEOGRAFSKIH INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Klopi so takoj za komarji, ki so najnevarnejša živalska vrsta, ki ogroža človeštvo, drugi po negativnem učinku, na zdravje ljudi. Slovenija spada med endemična območja za okužbo z omenjenima boleznima. Glavnega živalskega prenašalca v Sloveniji predstavlja gozdni klop (*Ixodes ricinus*). Ker je njegov življenjski prostor močno povezan z nekaterimi ekosistemskimi dejavniki, lahko v GIS okolju na podlagi ustreznih prostorskih podatkov uspešno modeliramo oziroma

napovedujemo njegovo prisotnost v naravnem okolju. Glavni namen magistrske naloge Boštjana Kopa je bilo določiti primernost habitatov za življenje klopa na območju Upravne enote Ruše. Na podlagi pridobljenih primernosti habitatov je določil območja, ki sovpadajo s človekovo prisotnostjo. Razširjenost klopa s pomočjo habitatov je modeliral s tremi dejavniki: vegetacijskim pokrovom, nadmorsko višino ter gostoto srnjadi in jelenjadi. Modeliranje je potekalo s postopkom večkriterijskega vrednotenja v okviru katerega je uporabil metodo obtežene linearne kombinacije. Za območja človekove prisotnosti je izbral v okolico stanovanjskih objektov in planinske poti. Ugotovil je, da najprimernejša območja za potencialno življenje klopov pokrivajo 5 % območja; 27 % površin območja je neprimernih. Napovedno moč modela je terensko, z vlečenjem zastave preverili na 10 testnih površinah.

Delo je že doživelo znanstveno objavo v monografiji.

Mentorja: Blaž Repe, somentor Tomi Trilar (Prirodoslovni muzej)

Mateja Prinčič, diplomsko delo:
USKLAJEVANJE PLURALNOSTI INTERESOV PRI OBLIKOVANJU RAZVOJNE POBUDE: PRIMER OBČINE ANKARAN

Diplomsko delo je izjemno poglobljeno, celovito in problemsko zastavljeno. V najmlajši slovenski občini (8 km²), kjer bi vsak deležnik rad uveljavil svojo razvojno pobudo, je Mateja Prinčič ob prilagoditvi Halfacreejevega trozložnega modela prostora izdelala prepričljiv nabor indikatorjev, ki so bili nosilni usmerjevalci odločitve o izboru razvojne prioritete. Njihova analiza jo je usmerila v oblikovanje razvojne pobude, ki jo sprejema tudi precejšen delež ključnih deležnikov preučevane občine, tj. zdraviliško-zdravstvena dejavnost. Skrbno izbrana literatura, predvsem pa domišljeno analitično terensko delo so kandidatko pripeljali do širokega nabora podatkov. Nalogo odlikuje tudi odličen jezik, inovativna in skrbno izdelana grafika.

Mentorica: Irma Potočnik Slavič

Marija Kurent, zaključna seminarska naloga:
ZEMLJIŠKE OPERACIJE NA PODEŽELJU - PRIMER K. O. ZADOBROVA

Zaključna seminarska naloga se loteva zelo zapletenega mehanizma urejanja podeželskega prostora. Zemljiške operacije so vedno povezane z usmeritvami kmetijske politike in financiranjem, ki odločilno vplivata na dinamiko izvajanja. Ob celovitem pregledu izvajanja zemljiških operacij v Sloveniji se avtorica osredotoča na

Nekaj utrinkov iz novoletne čajanke (foto: Tanja Koželj).

njihov potek v katastrski občini Zadobrova. Zemljiške operacije na proučevanem območju obravnava procesno: zaenkrat so bile izvedene komasacije, načrtovane so agromelioracije, velik potencial je tudi v namakanju. Posebno vrednost delu daje vključitev lokalnega prebivalstva, tj. njihovega dojemanja zemljiških operacij, ki je pogosto v postopku izvajanja povsem spregledano. Nalogo odlikujejo logična zasnova, celovita geografska obravnava problematike ter velika samostojnost avtorice pri strokovnem delu. Mentorica: Irma Potočnik Slavič

Simon Zakovšek, magistrsko delo:
KAKOVOST ZELENIH POVRŠIN V URBANIZIRANIH NASELJIH OBČINE ZAGORJE OB SAVI

Simon Zakovšek se je v magistrskem delu »Kakovost zelenih površin v urbaniziranih naseljih občine Zagorje ob Savi« na preučevanem območju lotil zahtevnega vrednotenja kakovosti zelenih površin. Zelene površine v mestih so sicer vedno znova aktualna geografska tema, a le redko, če sploh kdaj, celovito ocenjujemo parametre njihove kakovosti. Avtor je po obsežnem študiju problematike najprej izdelal podoben in sistematičen nabor geografsko-ekoloških kazalcev, v katerega je vključil strukturne kazalce, lokacijske kazalce, kazalce biotske raznovrstnosti ter kazalce opremljenosti in urejenosti zelenih površin. V naslednjem koraku je terensko pregledal, popisal in ovrednotil vse zelene površine v naseljih Zagorje ob Savi, Kisovec in Izlake, pri čemer je sledil predhodno izdelanemu modelu kazalcev oziroma matrikam za določanje točkovnih ocen. S kazalci je avtor skušal čim bolj celovito in na-

tančno zajeti različne vidike kakovosti zelenih površin kot izhodišče za kar najbolj objektivno oceno njihovega stanja. Ob tem je izkazal izjemno sposobnost uporabe znanj s področja fizične, družbene in ekološke geografije, izstopajočo mero samoiniciativnosti in inventivnosti ter sposobnost poglobljenega analitičnega in sinteznega razmišljanja. Ocenjujemo, da bi lahko njegov sistem vrednotenja zelenih površin brez večjih sprememb uporabili tudi v drugih urbaniziranih ali urbanih naseljih, tovrstni rezultati pa imajo posebej veliko uporabno vrednost za upravljavce in načrtovalce zelenih površin v mestih.

Mentorica: Katja Vintar Mally

Peter Žnidaršič, zaključna seminar-ska naloga: **VPLIV VREMENA NA KOLESARJENJE V LJUBLJANI**

Peter Žnidaršič se je lotil zanimive, koristne in v Sloveniji povsem neraziskane teme vpliva vremena na kolesarjenje v Ljubljani. Za izhodišče je vzel izkušnje kolesarsko bolj razvitih mest, ki pa imajo drugačne vremenske razmere. Vpliva se je lotil z analizo kolesarskih in vremenskih spremenljivk. Predvsem je izpostavil vpliv količine padavin na število kolesarjev ter vpliv temperature na število kolesarjev na izbranih cestnih odsekih, kjer potekajo štetja kolesarskega prometa. Rezultati, ki jih je Peter dobil, so sicer primerljivi z rezultati drugih mest, vseeno pa so dober nastavek za nadaljnje študije s tega področja in kažejo velik potencial načrtovalcem kolesarjenja v Ljubljani in drugih mestih. Prav tako tema z njegovo zaključno seminarsko nalogo še zdaleč ni zaključena in terja odgovore na številna,

poglobljena vprašanja s tega področja. Glede na raziskovalno in analitično raven, ki jo zahteva izdelava zaključne seminarske naloge, se je Peter Žnidaršič nadpovprečno potrudil, svoje ugotovitve pa namerava predstaviti tudi v obliki znanstvenega članka.

Mentor: Matej Ogrin

Jurij Krajčič, magistrsko delo: **UGOTAVLJANJE PRIMERNIH LOKACIJ ZADRŽEVALNIKOV ZA POTREBE NAMAKANJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ V POREČJU VIPAVE Z UPORABO PODATKOV LIDAR**

V okviru naloge so bile proučene možne lokacije vodnih zadrževalnikov za potrebe namakanja v Vipavski dolini. S pomočjo digitalnega modela reliefa LIDAR so bili določeni tudi njihovi volumni in površine. Ugotovljeno je bilo, da bi bilo ob izgradnji šestih vodnih zadrževalnikov v zgornjem delu porečja Vipave, za katere se je izkazalo, da so najprimernejši, možno skupaj z obstoječim zadrževalnikom Vogršček pridobiti dovolj vode za namakanje vseh obstoječih njivskih površin in sadovnjakov ter vseh kmetijskih površin, ki so se izgubile v procesu zaraščanja v zadnjih 15 letih. Z izgradnjo predlaganih zadrževalnikov bi Slovenija lahko bistveno povečala delež samooskrbe z zelenjavo, tudi zgodnjo, ki je sedaj med najnižjimi. Kandidat je z nalogo pokazal zavidljivo sposobnost analitičnega in sinteznega razmišljanja ter visok nivo obvladovanja računalniških orodij. Argumentacije so na ustrezni strokovni ravni, predlogi zadrževalnikov so izvedeni skoraj do aplikativne ravni. Mentor: Darko Ogrin, somentorica Marina Pintar (Biotehniška fakulteta)